

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 89/2018-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. februára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Jurajom Gavalcom, advokátska kancelária, Teodora Tekela 23, Trnava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na verejné prerokovanie veci v jeho prítomnosti zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 7/2017 z 23. marca 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júna 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED].

4. Rozhodnutie krajského súdu z 30. októbra sťažovateľ napadol mimoriadnym opravným prostriedkom – dovolaním, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Tdo 7/2017 z 23. marca 2017 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

5. Sťažovateľ je presvedčený, že najvyšší súd svojím rozhodnutím zasiahol do jeho označených základných práv zaručených ústavou a listinou a práva zaručeného dohovorom a svoje presvedčenie odôvodnil takto:

„Jednou zo zásadných námietok obhajoby sťažovateľa v dovolaní boli námietky týkajúce sa porušenia jeho práva na obhajobu konaním súdov, ktoré mu neumožnili vypočuť svedkov.

Na hlavnom pojednávaní... 14. 2. 2013 a 18. 7. 2013 vypočúval Okresný súd... svedkov... v neprítomnosti obžalovaného..., ktorý s takýmto postupom súdu nesúhlasil a súd dokonca vylúčil verejnosť, čo je celkom neprípustné a je to zásadným porušením práva obžalovaného na spravodlivé súdne konanie, jeho práva na obhajobu.

... v prípade výsluchu svedka [REDAKOVANÉ]... nemal dovolateľ žiadnu možnosť klásť tomuto svedkovi otázky ani prostredníctvom súdu, ktorý mu to neumožnil...

Súd v predmetnej trestnej veci postupoval podľa § 262 Tr. por., pričom jeho postup nie je možné žiadnym spôsobom preskúmať, nie je jasné, prečo súd rozhodol, že svedkov bude vypočúvať v neprítomnosti obžalovaného... a bez kontroly verejnosti.

Nie je možné zistiť, na základe akých skutočností súd dospel k záveru, že v prítomnosti obžalovaného by svedkovia nevypovedali pravdu, nie je možné zistiť na základe akých zákonných dôvodov a objektívnych skutočností dospel súd k záveru, že bola obava, že by svedkom z podaného svedectva hrozila ujma na zdraví a že je potrebné vylúčiť aj verejnosť a na základe akého zákonného dôvodu...

Vykonanie výsluchov za vylúčenia verejnosti v danom prípade nebolo v súlade so zákonom (článok 48 ods. 2 Ústavy SR a § 249 ods. 3 Tr. por.).“

6. Podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd „práva obžalovaného vo svojom rozhodnutí napadnutom touto sťažnosťou bagatelizuje, uvádza, že ide o nedbalosť pri zachytávaní údajov v zápisnici... pričom si nepreverenil podľa zvukového záznamu hlavného pojednávania, či tomu tak naozaj bolo.

Sťažovateľ tvrdí, že nejde o nedbanlivosť pri zachytávaní priebehu konania do zápisnice a je protiústavné takéto niečo predpokladať, ako to konštatuje vo svojom rozhodnutí Najvyšší súd SR.

Taktiež sa dovolací súd vôbec nezaoberal otázkou, prečo súd vylúčil z časti pojednávania verejnosť, hoci to obvinený v dovolacom konaní namietal...“.

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 5 Tdo/7/2017 zo dňa 23. 3. 2017 porušil základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, článku 8 ods. 2 a 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo sťažovateľa na verejné prerokovanie jeho veci podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Tdo/7/2017 zo dňa 23. 3. 2017 sa zrušuje.“

8. Sťažovateľ zároveň požadoval úhradu trov jeho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom v sume 374,74 €.

9. V závere sťažnosti právny zástupca sťažovateľa uviedol, že *„Sťažovateľ prikladá aj svoje vlastné odôvodnenie ústavnej sťažnosti, ktoré je súčasťou tejto ústavnej sťažnosti.“*. Jeho obsahom je detailnejšie opísanie skutkových okolností predmetnej veci s tým, že sťažovateľ navrhol ústavnému súdu nálezom vysloviť:

„porušenie základných práv sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a porušenie môjho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a na riadne dokazovanie podľa čl. 6 ods. 3 písm. b), c), d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd

1. postupom a rozsudkom okresného súdu z 26. júna 2014 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T/17/2012,

2. postupom a uznesením krajského súdu z 30. októbra 2014 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To/107/2014,

3. postupom a uznesením najvyššieho súdu z 23. marca 2017 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tdo 7/2017 základné práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR Rémya Suchovského... porušené bolo,

predmetné rozhodnutie zrušil a vrátil vec Okresnému súdu v Komárne na ďalšie konanie,

4. priznal finančné zadosťučinenie za každý rok 2000 € a to za šesť (6) rokov 12 000 € z dôvodu intenzívneho zásahu do spravodlivého konania, v ktoré som veril,

5. konajúce všeobecné súdy sú povinné nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia spoločne a nerozdielne.“

II.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

12. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

15. Ústavný súd považoval za potrebné vyrovnať sa s formou predloženej sťažnosti, keď túto koncipoval právny zástupca sťažovateľa, avšak pripojil k nej aj odôvodnenie napísané samotným sťažovateľom. Keďže právne zastúpenie, ktoré zákon o ústavnom súde v § 20 ods. 2 explicitne v konaní pred ústavným súdom vyžaduje, nemožno považovať za bezúčelné, ústavný súd vzhliadol na dôvody uvedené práve v podaní spísanom právnym zástupcom, a to najmä pokiaľ ide o navrhovaný výrok rozhodnutia. Napokon návrh právneho zástupcu z 8. júna 2017 časovo nasleduje po odôvodnení (a návrhu na rozhodnutie) sťažovateľa spísaného z 24. apríla 2017, preto ak je v týchto podaniach nedostatok zhody vo vzťahu k požadovanému návrhu na rozhodnutie – petitu (keďže zvyšok odôvodnenia podania právneho zástupcu z 8. júna 2017 je v podstate „zhutnením“ obširného odôvodnenia sťažovateľa z 24. apríla 2017), je logickým vyústením akceptovanie práve neskoršieho návrhu na rozhodnutie.

16. Predmetom sťažnosti je teda namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, základných práv zaručených v čl. 8 ods. 2 a čl. 36

ods. 1 listiny a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 7/2017 z 23. marca 2017, ku ktorému malo dôjsť tým, že najvyšší súd neodstránil, resp. akceptoval nezákonné vylúčenie verejnosti a osoby sťažovateľa z pojednávacej miestnosti pri výsluchoch svedkov na hlavnom pojednávaní pred okresným súdom.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

19. Podľa čl. 8 ods. 2 listiny nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak než z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len preto, že nie je schopný dodržať zmluvný záväzok.

20. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

21. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

22. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a čl. 36 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07, I. ÚS 380/2011).

23. S prihliadnutím na svoju doterajšiu judikatúru ústavný súd považuje za potrebné pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

24. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a čl. 36 ods. 1 listiny) je taktiež právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 209/04, III. ÚS 206/06, III. ÚS 78/07). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom (stranou) konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje

na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

25. Za protiústavné aj arbitrárne ústavný súd považuje tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

26. Je tiež potrebné pripomenúť, že základné právo na súdnu ochranu neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. II. ÚS 4/94, I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02).

27. Vychádzajúc z uvedených téz ústavný súd posúdil rozhodnutie najvyššieho súdu, aby zistil, či účinky výkonu jeho právomoci v konaní vedenom sp. zn. 5 Tdo 7/2017 sú zlučiteľné s limitmi sťažovateľom označených článkov ústavy, listiny a dohovoru, porušenie ktorých namieta.

28. V odôvodnení napadnutého uznesenia, ktorým najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 4 To 107/2014 z 30. októbra 2014, konajúci súd okrem iného v podstatnom uviedol:

«Dovolací súd úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho

opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. expressis verbis vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por...

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Z dikcie cit. § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Výnimočne môže ísť aj o porušenie iných obhajovacích práv obvineného, ktorých porušenie sa prejaví na jeho postavení zásadným spôsobom.

Medzi porušenie iných obhajovacích práv je možné zaradiť aj nesprávne procesné vykonané dokazovanie, ktoré vedie k popretiu zásady kontradiktórnosti konania a s tým súvisiace znemožnenie obvinenému vyjadriť sa k dôkazu tvoriacemu podklad rozhodnutia...

Naplnenie uplatnených dovolacích dôvodov nevzhladol dovolací súd ani vo vzťahu k namietaným výsluchom svedkov v neprítomnosti obvineného. Je plne v kompetencii predsedu senátu posúdiť, či s ohľadom na okolnosti prípadu, obžalovaného a svedka hrozí obava, že svedok v prítomnosti obžalovaného nevypraví pravdu a je ho potrebné v súlade s § 262 Tr. por. vypočuť v neprítomnosti obžalovaného a verejnosti. Nakoľko svedok

poškodený [REDACTED] v prípravnom konaní dňa 18. januára 2012 uviedol, že má z obvineného strach a chce byť vypočutý v jeho neprítomnosti, prokurátor navrhol vylúčenie obvineného na čas výsluchu podľa § 262 Tr. por. (č. 1. 1804). Obvinený ani prítomná obhajkyňa [REDACTED] takýto postup nenamietli. Výsluch svedka poškodeného bol vykonaný za aktívnej účasti obhajkyne obvineného, ktorá svedkovi poškodenému položila množstvo otázok. Po návrate obvineného do pojednávacej miestnosti, obvinený mal záujem položiť svedkovi poškodenému otázky, čo mu nebolo umožnené z objektívnych dôvodov, keďže svedok poškodený sa už v budove súdu nenachádzal. Obhajkyňa preto navrhla opätovné vypočutie svedka poškodeného. V nadväznosti na správnosť aplikácie ustanovenia § 262 Tr. por. možno okresnému súdu vytknúť nedbalosť pri zachytávaní údajov v zápisnici, v ktorej nie je uvedené, že obvinený bol po návrate do pojednávacej miestnosti oboznámený s obsahom výpovede svedka poškodeného. Konanie súdu v súlade so zákonom je možné predpokladať len s ohľadom na nižšie zachytené vyjadrenie obvineného k svedeckej výpovedi (č.l. 1810).

Súd vyhovel návrhu obhajoby a svedka poškodeného [REDACTED] opakovane vypočul na hlavnom pojednávaní konanom 18. júla 2013 v neprítomnosti obvineného a verejnosti. Obvinený bol po každom zavolaní do pojednávacej miestnosti oboznámený s obsahom výpovede. Následne obvinený niekoľkokrát požiadal o polozenie otázok, ktoré po návrate svedka poškodeného do pojednávacej miestnosti, mu boli kladené prostredníctvom predsedu senátu. Práva obvineného počas výsluchov hájil jeho obhajca [REDACTED], ktorý svedkovi poškodenému kládol otázky.

Dovolací súd nezistil konanie súdu v rozpore s ustanovením § 262 Tr. por. Obavu z nepravdivej výpovede umocnil sám svedok poškodený, ktorý na oboch hlavných pojednávaniach uviedol, že má z obvineného strach, pričom vysvetlil svoje rozporné tvrdenia, že môže vypovedať v prítomnosti obvineného.

Na hlavnom pojednávaní konanom 18. júla 2013 bol vypočutý aj svedok [REDACTED]. Po zákonom poučení a súhlase s výpoveďou v prítomnosti obvineného a verejnosti, pristúpil prokurátor k jeho výsluchu. Pred koncom výsluchu predseda senátu po porade senátu bez prerušenia pojednávania vylúčil obvineného a verejnosť na čas výsluchu z pojednávacej miestnosti, keďže svedok na všetky otázky súdu odpovedal vyhýbavo. V neprítomnosti obvineného sa svedok vyjadril k osobám, od ktorých drogy kupoval. Obvinený bol po návrate do pojednávacej miestnosti oboznámený s výpoveďou svedka, ku

ktorej zaujal stanovisko. Sám aj svedkovi položil otázku, na ktorú svedok odpovedal. Obvinený mal možnosť sa k výpovedi svedka vyjadriť, preto dovolací súd považoval námietky obvineného k výsluchu uvedeného svedka za tendenčné.

Pokiaľ ide o výsluch svedka [REDAKOVANÉ], tento bolo uskutočnený v neprítomnosti obvineného na základe listu od obvineného, v ktorom žiada o vypočutie v neprítomnosti (č. 1. 1583). K postupu podľa § 262 Tr. por. sa pripojil prokurátor, pretože strach svedka z obvineného vyplýval aj zo zápisnice z prípravného konania. Obhajca obvineného [REDAKOVANÉ] konanie podľa § 262 Tr. por. vo vzťahu k svedkovi [REDAKOVANÉ] nenamietal. Po predvedení obvineného do pojednávacej miestnosti bol obvinenému prečítaný obsah zápisnice svedka. Obvinený mal záujem klásť obvinenému otázky, ktoré v zápisnici nie sú uvedené. V priebehu hlavného pojednávania (po výsluchu svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]) súd pokračoval vo výsluchu svedka [REDAKOVANÉ] v neprítomnosti obvineného s tým, že svedkovi kládol otázky výlučne obhajca obvineného (č. 1. 1601-1602). Obvinený nemal k výpovedi svedka žiadne pripomienky. V nadväznosti na to je opätovne potrebné okresnému súdu vytknúť nedôslednosť pri spísaní zápisnice. Zo zápisnice nie je zrejmé, či obvinený po prvom výsluchu prezentoval svoje otázky, resp. či otázky položené obhajcom pri pokračovaní vo výsluchu sú otázkami obvineného a aký bol dôvod pre takýto postup súdu. Napriek týmto nedostatkom dovolací súd nekonštatoval porušenie práv obvineného na obhajobu zásadným spôsobom, keďže obvinený bol počas výsluchu svedka zastúpený obhajcom, ktorý sa do vypočúvania aktívne zapájal. Súčasne obvinený ani obhajca nenamietali do zápisnice konanie v rozpore s ustanovením § 262 Tr. por.

Vykonanie dôkazov v neprítomnosti obvineného a verejnosti nemalo vplyv na ich zákonnosť, keďže Trestný poriadok takýto postup umožňuje.»

29. Ako z citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, najvyšší súd sa všetkými, pre rozhodnutie o dovolaní sťažovateľa podstatnými skutkovými, ako aj právnymi otázkami zaoberal a dal na ne primerané odpovede.

30. Dovolací súd predovšetkým objasnil podstatu samotného inštitútu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, ako aj to, na čo slúži. Upozornil, že je určený k náprave najzávažnejších procesných a hmotnoprávných chýb v trestnom konaní a že je

výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty.

31. Následne najvyšší súd ozrejmil, ako je potrebné chápať právo na obhajobu v rámci trestného konania a že pre naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa vyžaduje porušenie tohto práva zásadným spôsobom.

32. Vychádzajúc z týchto hľadísk najvyšší súd preskúmal sťažovateľom podané dovolanie.

33. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia dovolacieho súdu vrátane sťažovateľom prezentovaných nosných úvah konštatuje, že najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne, právne akceptovateľné a ústavne konformné.

34. Vychádzajúc z aplikácie príslušných na vec sa vzťahujúcich predovšetkým procesnoprávných zákonných ustanovení Trestného poriadku je predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu aj náležite odôvodnené. Vzhľadom na podrobnú a precíznu právnu ale aj skutkovú argumentáciu najvyššieho súdu vyjadrenú v jeho predmetnom rozhodnutí, ktorá vyčerpávacím spôsobom obsiahla právnu podstatu sťažovateľom nastolených skutočností (nezákonnosť vylúčenia verejnosti a jeho osoby pri výsluchoch svedkov na hlavnom pojednávaní, pozn.) s odkazmi aj na príslušnú procesnoprávnu právnu úpravu, v interpretácii ktorej nezistil ústavný súd ústavný nesúlad, nie je potrebné z pohľadu ústavného súdu uvádzať ďalšie podporné argumenty.

35. Najvyšší súd v rozhodnutí primerane rozumným a v okolnostiach veci postačujúcim spôsobom reflektoval na sťažovateľom vznesené dovolacie námietky, ku ktorým v primerane podrobnej svojej argumentácii zdôvodnil svoje úvahy. Vychádzajúc zo skutkového stavu vyplývajúceho z na vec sa vzťahujúceho trestného spisu uviedol, prečo použitie ustanovenia § 262 Trestného poriadku okresným súdom pri výsluchoch svedkov považoval za zákonné a dôvodné. Pripomenul, že Trestný poriadok (§ 262) okresnému súdu

umožňoval ním zvolený postup a tomu zodpovedajúce následné úkony prvostupňového súdu vyhodnotil ako také, ktoré dostatočne zabezpečili ochranu sťažovateľovho práva na obhajobu.

36. Ak aj najvyšší súd vytkol okresného súdu niektoré pochybenia, zdôraznil, že tieto nepredstavujú zásadný spôsob porušenia práva sťažovateľa na obhajobu tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Za daných okolností z ústavného hľadiska možno uznesenie najvyššieho súdu považovať za ústavne akceptovateľné, keďže v konaní ako celku bola sťažovateľovi v súčinnosti s obhajcami daná dostatočná príležitosť aktívne formulovať a predkladať argumenty na svoju obhajobu.

37. V súvislosti so sťažovateľom deklarovanej nespokojnosti s predmetným rozhodnutím najvyššieho súdu ústavný súd opätovne konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a čl. 36 ods. 1 listiny) nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka – strany konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne (I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

38. Ústavný súd uzatvára, že právne závery najvyššieho súdu nemožno považovať za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené, v dôsledku čoho nezistil príčinnú súvislosť medzi týmto napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a sťažovateľom namietaným porušením označeného základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

39. Z konkrétnych okolností danej veci vyplýva, že sťažovateľ porušenie základného práva na verejné prerokovanie vecí v jeho prítomnosti úzko spája s porušením jeho základného práva na súdnu ochranu, resp. s porušením práva na spravodlivé súdne konanie, keď od porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, resp. od porušenia práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného

v čl. 6 ods. 1 dohovoru odvodzuje porušenie jeho základného práva na verejné prerokovanie veci v jeho prítomnosti zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Keďže ústavný súd nezistil porušenie ústavno-procesných princípov zakotvených v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny (obdobne v čl. 6 ods. 1 dohovoru), nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva sťažovateľa na verejné prerokovanie veci v jeho prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože k vylúčeniu sťažovateľa a verejnosti z pojednávacej miestnosti po dobu výsluchov svedkov došlo v súlade s ustanoveniami príslušného zákona, a teda aj základným právom na súdnu ochranu (pozri ustanovenie čl. 51 ústavy, podľa ktorého domáhať sa práv uvedených v čl. ... 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú).

40. Z toho istého dôvodu ústavný súd nezistil ani možnosť porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 8 ods. 2 listiny.

41. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v časti namietaného porušenia základného práva na verejné prerokovanie veci v prítomnosti sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 8 ods. 2 listiny uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 7/2017 z 23. marca 2017 odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

42. Pretože sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jeho požiadavkami uvedenými v petite sťažnosti, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyhovením sťažnosti v časti požadovaného vyslovenia porušenia základných práv alebo slobôd (čl. 127 ods. 2 ústavy), k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. februára 2018